

Пра Милан од Лужице
РУСЕРБИЈА ЕУФРАЗИЈА

Сфера
СТИХОПЕВИ

Уредник
Павлина Стојановић

Пра Милан од Лужице
РУСЕРБИЈА ЕУФРАЗИЈА

Издавач
Прамиланиум Сфаирос, Ртањ

За издавача
Софија Стојановић

Припрема за штампу
Милош Давидивић

Штампа
Графиколор, Краљево

Тираж
500

Пра Милан од Лужице

РУСЕРБИЈА ЕУФРАЗИЈА

Струнопеви

Кћериторијом

Осмехом моје мајке

СФАИРОС, 2023

*Побратиму пра Јовану Бати Новаковићу,
у чијој су се великој души сусрели и распознали
русербијски потомци и преци,
и који је простор свог Херцег Иглиона претворио
у Модро Дубоко целог Земаљског шара*

СТРУНОПЕВИ

ХРАМ У НЕБОЗЕМУ

Пресвета Мати и Кћери Васељене
Желим да дишем ваздух Твојих плућа
Са њим да смисао удахнеш у мене
Сјај да нам буде заједничка кућа

Одметник у срце Госпе које нема
Тражим Те свуда широм Небозема
И Храм Ти зидам сушти конак Бића
На бездноврху небеског Гледића

.....
.....
.....
.....

СВЕТИОНИК СРЕД ЗВЕЗДАНА

Песма са стихотворивом поуком

*За најтананију струну у сазвезђу Лире,
Милену рођ. Којдић уд. Алексић*

Међ' нама бѝ распознатива
Само за оне најређе
Душа што сад нас призива
У вечни склад јер нас уквива
У нераздруживо сазвезђе

Док нам кроз тмину досијава
Из свога Вишњег Бездана
У зрцалне вале Дунава
Та душа у води титрава
Светионик нам је сред Звездана*

Тад знамо да нам је отуда
Искра живота долутала
И да нам је Судба злехуда
- Да кренули смо пут *Никуда* -
Ту горку истину прећутала*

И да нам ваља за сва бића
У овом чарном небосклону
Од Стражилова и Гледића
До Лире и Седам Влашића
Зидати конак у Бескону

* Вид. белешку о овом стиху на следећој страни (*прим. прир.*)

СВЕТИОНИК СРЕД ЗВЕЗДАНА

Примери за однос слогова и стопа

" (...) Светионик нам је сред Звездана"

" (...) Ту горку истину прећутала"

Сем што својом дужином при скандирању природни нагласак помера са "о" и преузима га на себе, доприносећи тако вештастеном произвођењу болно недостајућих окситона, "ник" у речи "светионик" омогућује да се скупина "нам је сред" претвори у енклитичку (ненаглашену) предигру за снажан удар на први слог "Звездана", што и том именичном неологизму (који је песник већ и раније користио) омогућује да се довољно уразличи спрам истоименог придева, а ту тросложну скупину, услед поскакујуће брзине изговарања, претвара у целину од две стопе, што најзад омогућује да се десетерац тога стиха сасвим усаобрази окружујућим јамбским деветерцима и осмерцима.

Безмало исти случај, чак са још блиставијим примером за прозодијску надмоћ српског језика, имамо и на крају следеће китице. У првој смо у ненаглашеној здружби честица "ник" и "нам је сред" имали четири слога, овде пак у претрчаној деоници, од снажно наглашеног и изразито дугог, веома заобљеног и засвођеног дугосилазног "о" у слогу "гор", до једнако снажно наглашеног али дугоузлазног "ћу" у "прећутала", имамо чак дружину од пет слогова!

Колико ли сам пута то изненадно убрзање употребио преведећи хексаметре и елегијске дистихе код Грка и Латина, Немаца и Француза, Италијана и Шпанаца, Руса, надомешћујући ове или оне мањкавости српског, или сустижући и престижући значењске, ритмичке, мелодијске задатости изворника! На двоточку српског језика осећао сам тада да окрећем педале моћног стројила које свом возачу у финишу трке омогућује да са неколико снажних замаха претекне супарнике и надмоћно први пресече циљну врпцу.

ПРОПАСТ

Увек се деси
Тај тренутак
Када изненада стане
Да ти се обрушава
Све

А све би још увек
Било ту
Сви разлози за дуго
Трајање љубави
И ништа још окренуто
Ништа урођено
(Чак ни само Ништа)
Против ње

Али онда одједном
О страхоте
То неразложно скрнављење
Себе
Изненадна провала знања
О неминовној узалудности
Свега

Све се згужва
У тај унапред сагледани
Крај
И ништа не успева да га очисти
Ни да те избави
(Чак ни сама Чистота)
Од њега

НЕСАГОРИВ ГРЕХ

Нека сагори несагорив грех
Онај што ватри не дâ да озебе:
Да сам по Земљи коју Ћаво врти
Поваздан Змијца нагонех на смех
Сејао Живот дарујући Смрти
Децу коју љубљах више него себе

Ево и кише да се спере љага
С недела људских Зато су и греси
Прогонех душу која се потуца
Од зла немила до гора недрага
Чекали да нам најзад засветлуца
Вера у *Иже Јеси на Небеси*

РУБ

Милој, зналцу Тајне

Сувише много творећи
Много сам по патњи дубио
Не може себе дорећи
Ко није све изгубио

Са судбином се борећи
Све сам поноре обрубио
Не може патњи утећи
Ко је истински љубио

Али до среће долази
Тек ко се болу смешио
Највећу чистоту налази
Ко је највише грешио

.....
.....
.....
.....

ВРТЛОГ

И ова година доба вртложи
Ево пролази још једна зима
Што свет се у мени више множи
То ме све мање има

Још један год се у стабла скрива
И пролећем се грање кити
Што ме у свету мање бива
То ће ме више бити

ГУБИТНИЦЕ

За Еу Тоти и Лирис Калу

1.
(УТАЈИВАЧ)

Ваш занемели глас показује
Да сте исте
Ви којима се Различитост
Онолико дичила
Када бејасте довољно узрасле
Да сте могле заволети
Мене
Мене толико различитог
Да се у тој разлици и сама Истост
Осећала истија са собом

Али занемелост вашег гласа
Утајивач је добити коју сте стицале
Док се цело целцијато Све
Кроз Мене
Без остатка посвећивало
Вама
И било сасвим заљубљено у вас
Толико нецеловите

Па зар је Њему
Најобухватнијем
Морало бити толико тесно у вама
Да Га ваше коначно срце

Њим обесконачено
Њим до Потпуноће засићено љубављу
Тако истисне
Да се поново сасвим усамљено
Затекне у Себи
Дакле у Свему
Дакле без вас
Дакле сасвим без оног простора
Који је вас ради запосело
У вама

.....

.....

2. (СТАНАР ГЛАВЕ)

Ви губитнице Љубави и Славе
Мене *оваквог* више нисте хтеле!
Али кад црв нам буде станар главе
За вас ће знати цветови и траве
Над вашом хумком. Ал' ће вам имена
Кроз моју песму знати Васељена.

ЈУНАКИЊА

Како се само храбро
Упустила у све
И сада опет храбро
(Ево) оставља ме

Али да се упусти
И кукавица сме
Ако нема храбрости
(Ником) да каже не

А да јуначки оде
Ко је волео пре
Може само ко не зна
Да за љубав се мре

СВЕСМИСАО

Имала си све
А хтела више
Сад немаш ме
Свет издише

Остављам Ти све
Што сам писао
То јарко сећање
На Свесмисао

Чувај га да све се
Још једном збуде
Што беше пре
Да буде

БЛАГОСЛОВ

Срце и Злодух суботње ноћи

Нека Те благосиљају и Том Вејтс,
и *Злодух*, и *Срце*, суботње ноћи,
ако си у стању, моја љубави,
да сасвим заборавиш
мене!

И ако Ти се у овај удаљен
лондонски час,
за неког другог, без гриже,
ватрено разгоревају
вене.

Нека Те са ове земунске даљине
благосиљају, моја љубави,
све оне вечности сласног припадања,
када се Бог кроз нас
поново рађао у савршеној
пуноћи,
када Ти је Ерик Клептон
из мога крвотока дошаптавао:
Ах, како си, дивна,
дивна, дивна,
ове ноћи!

Цео мој живот виси о концу Твоје
воље,
ал' не дам да га суза прекине,
јер желим, моја љубави,
да заувек у Моме срцу и телу

будеш Ти!
Ах, да ли би ишта било од нас
да нам у страсне кретње
Ленон и Макартни
нису толико пута убризгавали:
Let it be!

Ако икада будеш у стању,
моја љубави,
да сасвим заборавиш
мене,
знај да ће за нас у Твојој крви
певати и Вејтс, и Клептон,
и Битлси!
Ах, који ли би то појци
лепше опело певали
мени,
ако то не бисте заједно били
и Злодух, и Срце, суботње ноћи,
и Ти?

НЕБОСПЕВ

За Тању Прокопљевић

Ех, Богови браћо бесмртни у жићу!
Проширите Небом вест из Овостранства:
Она се слама у Свом Крчком Бићу!
Јер Њену верност нагриза чекање
Да вам Је вратим из земног изгнанства
Па Јој и чежња носи име Тајне

Јој! Људска је вена жедна братске крви!
Стог нектар Ми отсад доливајте пићу!
Последњи ма био да будем Јој први
Тамом обвијеној да Јој светлост дања
Из Мене сија па у Крчком Бићу
Мојих да стихова небоспев одзвања!

Свароже оче! Мили Сварожићу!
Песму Ми шаљите, садрузи у муци!
Пијандра брате! Ганимедовићу!
Нек мојој лађи после свих лутања
Пре но што једном почине у луци
Сјај Њене чежње постане путања!

Сушто је певати упркос нужности
Коју Ми зар, Браћо, намећемо жићу
Да нам што црвље струну земне кости?
Зато Ме чувајте у Њеним сновима
Да се не сломи у Свом Крчком Бићу
Па да Људску Душу вратим небесима.

КЋЕРИТОРИЈА

ДАР СУНЦА

Свечана рођенданска песма

*Мојој Смиљчици, Царици Осмеха,
за четврт века обасјавања Земље,
Блага Марија 2011*

Твој нам је рођендан данас
За све нас најлепши дар
Па певамо сви у глас
СРЕЋАН ТИ СРЕЋАН РОЂЕНДАН

Ти си звездама украс
Сунце нам те даје на дар
Па сијај са њим и за нас
Обасјавај земаљски шар

Сви ти желимо данас
Да сваки оствариш сан
Па певамо у један глас
СРЕЋАН ТИ СРЕЋАН РОЂЕНДАН

НЕБОСВИР

Аничици, Царици Дирки

Из твојих нам прстију
Кроз гласовир
Звезде у вене лију
Небосвир

Срце воли да куца
По тој свирки
И да му засветлуца
Царица Дирки

ДАНГУБИЦА

Мићукици, Царици Струна

Што изгубиш дању надокнади ноћу
Кад ти се не да а ти кажи Хоћу
Далека крила скрива дангубица
И никад не знаш где слеће та птица

За дангубицом следи доколица
На таквом плову узлети са жица
Звездано небо да ти буде круна
Сунце ореол за Царицу Струна

НЕБЕСКА УТЕХА

Смиљчици, Царици Осмеха

Онај ком поглед
Горгоне Медузе
Скамени тело
И заледи сузе

Нека га блажи
Небеска утеха
- Земаљски поглед
Царице Осмеха!

ВОЛИТВА

За Софију и Павлину, Царице Љубави

Ах, оне певајући
Не моле спас

Док певају
Оне
Воле за нас

ВЕГА

Кестенчици

Да би настао свет
И ми у њему
Бог је морао да умре
Тако што се поделио
На двоје

А да се поново роди
И да Све опет буде
У Свему

Они треба да се траже
Пронађу
И поново
Споје

ЛЕТИ ПРОЛЕЋЕ

Марији Лирис, мојој Калу

Лети пролеће
Пролеће лето
У јесен слеће
Све то

А шта тек с јесени
Сневамо зими
Њом занесени
Сви ми

Па зар се Време
На доба своди
Зар Теби све ме
Не води

Чему би била
Годишња доба
Да ниси моја вила
До гроба

Лети пролеће
Пролеће лето
У јесен слеће
Све то

НЕБЕСКИ ПРОСЦИ

Поука успаваној лепотици

Ах, Лепотице! Трнова Ружице!
Ко да Те прене? да пробуди Тебе?
Можда онај поета кнез од Кружице
Који Те чека од времена амебе?

Подигни капке! Звук Његовог стиха
Отвара очи и зове међ Звезде!
Допусти да Те води песма тиха
И небески ће просци да дојезде!

СУНАШЦЕ

Поука за поспани ум

Угради видеју о Сунчаном Дану
У Свој поспани
Ум

Па крени
Сунашце
К Мени

Путеви Моји протежу се
Свуда
Ниједна стаза к Мени
Не кривуда

Па к Мени
Сунашце
Крени

Јер Ти ево песма Моја
Подастире
Друм

НЕБОЗЕМКА О СУДБИНИ

Паука за Еу Тоти

Окрени се
О крени
Ка својој
Дубини

Покрени се
К Мени
Ка својој
Судбини

СУСРЕТ

ПРВИ ПОГЛЕД:

За Први Поглед љубав само зна
И такво име њој дугујем ја
Јер само ко ми све од себе да
Кроз мене може сву вечност да сја

БРЗИ УЗВРАЋАЈ:

Моје је име Брзи Узвраћај
Љубави гнездо а погледу сјај
Који ти каже И ти себе дај
Па у пољупцу кроз сву вечност трај

KING OF TRAVELING

Lesson to Vasilis (and Thora)

Vasilis! Be quiet King
of Traveling
The astral light in Darkness
for your Thora!

Stay Prince of her Sparkness
and make of yourself the ring
Around her tiny being
in this Realm of Pandora

07. 08. 2011, Beograd

ВИЛИН САН

Новим Садом, Сремским Карловцима

Златна Греда
Земљана Ђуприја
Тело не да
А дух ми упија

С њом
Прелепом
Дунавом
Лиманом
Телепом

Како не бих
Био
Чио
Кад ме таква
Снила
Вила

Пој
О њој
Детелинаром
Спој
У њој
Подбаром

Змај Јовина
Футошка пијаца
А без вина
Нема Карловаца

КРХКО БИЋЕ

Кад бих бар знао да је крхко биће
Конечно стакло дар милости божје
Не би ме болело да никоговиће
Прима у своје слатко међуножје

Али се бојим да су немилошћу
Кажњени они што кад могу неће
А кад не могу хоће па наглошћу
Сами подривају темељ своје среће

Стога тај несклад сред жуђеног склада
Сочна је воћка која храни црве
Узлет пак који не може без пада

Разлог за слабост према таквом чеду
Све зарад коби са којом се 'рве
И стрепње да је нишчи не одведу

СНЕВОГНЕЗД

Опет си моја звезда
И ноћ ишчекујем
Радосно
Да ми из сневогнезда
Долети птиче
Сладосно

СВЕМИР У ОКУ

За Мирелу

Какву ли си то лепоту
Запосела
Ловћен Котор и Доброту
О Мирела

Ко ли ти је доделио
Јадран Боку
Па се свемир населио
У твом оку

Зар те није вишња сила
Мом удесу наменила
Зар нам није добра вила
Крв и тела сјединила

Не дам да се сневеселе
Јадран Бока
Не дам свемир да иселе
Из мог ока

Целог ме је та лепота
Обузела
Ловћен Котор и Доброта
И Мирела

ТРЕПЕРЕЊЕ

За Миличицу

Руке те свуда траже.
И где, уместо празнине,
Нежно обухватам ти
Струк.

Глас би да ти име каже.
И где, уместо тишине,
Стижем ти претворен
У звук.

И онда сам себи
Лепше изгледам
И чишће

И у треперењу се на мене
Угледа
Лишће

OCMEX MOJE
MAJKE

ОСМЕХ МОЈЕ МАЈКЕ

Не желим да избледи осмех моје Мајке
Та нежна оданост посвећена мени
Желим да тим лицем буду озарени
Неутешни часи у сузу изливени
Сви моји даси да постану и њени
Не желим да избледи осмех моје Мајке

Не желим да икада заборавим то Лице
Стишани отисак анђела на мени
Желим да ту радост никад не засени
Бол да живимо са смрћу помирени
Не желим да икада заборавим то Лице
Ни да избледи осмех моје Мајке

Из њеног ока зарила ме Песма
Ти живи Певај И не брини о мени
Моја је душа већ у Васељени
Не жали за мношћу Прени се Покрени
Из њеног ока зарила ме Песма

Не желим да згасне сјај тог брижног Сунца
Преблагих одсева небеса у мени
Желим да тај поглед зиму озелени
Летом да блажи суморне јесени

Не желим да згасне сјај тог брижног Сунца
Ни да избледи осмех моје Мајке

Не желим да облаци прекрију то Небо
Ту Вечност која грехе праштала је мени
Желим ту смерност да светли и у сени
Тамо где одлазимо у покров увијени
Не желим да облаци прекрију то Небо
Ни да избледи осмех моје Мајке

Из њеног ока зарила ме Песма
Ти живи Певај И не брини о мени
Моја је душа већ у Васељени
Не жали за мном Животу се окрени
Из њеног ока зарила ме Песма

Не желим да утихне дамар тога Срца
Тај сат за откуцај Доброте у мени
Желим ту Лепоту да свет оплемени
Кроз Љубав сви људи да живе измирени
Не желим да утихне дамар тога Срца
Ни да избледи осмех моје Мајке

Не желим да икада усахне та Љубав
Благослов срца разливен по мени
Желим ту верност да ми опламени
Веру да сви ћемо бити искупљени
Не желим да икада усахне та Љубав
Ни да избледи осмех моје Мајке

Из њеног ока зарила ме Песма
Ти живи Певај И не брини о мени
Моја је душа већ у Васељени
Не жали за мношћу Ка деци се окрени
Из њеног ока зарила ме Песма

Не желим да избледи осмех моје Мајке
Та нежна оданост посвећена мени
Желим да тим лицем буду озарени
Судњи ми часи до звезда узнесени
Сви моји даси да остану и њени
Не желим да избледи осмех моје Мајке
Не желим да избледи осмех моје Мајке

РУСЕРБИЈА

КРАСИЈА

Ти где си
Ту Красија
Сија

Где јеси
Исијавам
И ја

Ма где сам
Ту Красија
Краси

Где јесам
И Ти клијаш
Ја си

РУСЕРБИЈА

1.

Куликос

Мајко и сестро и кћери
Сербије
Раскрили царске двери
Русије

Столуј у Вечном Расу
Матушка
Да грли Еру и Дасу
Баћушка

Кос ово пева
Куку-лик
Куку-лик
Кос ово снева
Куку-лик

Заједно Старец и Чича
Певају
Заједно Жега и Цича
Сневају

А Кулик ово пева
Косово
Косово
А Кулик ово снева
Косово

Да браћа Курил и Канар
Шумадију
Волшебник Жрец и Сањар
Сибирију
Преображавају
И
Сабирају
У
Русербију

2. Путеви нарављи

Лебеди лебеди
Соколи журављи!
Девоје девоје девоје!
Русалке моје!
Ви Божије творке!
Земаљска Србијо!
Русербијо!

Прастари обреди
Путеви нарављи!
Шебоје шебоје шебоје!
Моравке моје!
Домове на горке!
Небеска Русијо!
Русербијо!

3. Еуфразија

Уместо колхоза
Ничу кремљи
Као Земљи
Сасна и берјоза

Сва Еуфразија
Радосно кличе
Да из ње ниче
Русербија

ПЕТЕРХОФ

Онај сам што јесте
Тиме што тек бива
Кога више има
Што се више даје

Тек по мом слову
Збудућа природа
Јесте, и јеста,
И учи да траје

Као Јестество
И као Јестаство
Које хоће и уме
Да огради
Свој сад

Па тако из мога врта
И може да се роди
Да расте
И никада се не разруши
Град

ТАМБОВ

Примилио ми се
Овај град
И најбољи у њему
Житељи

Шта ли ми дође
Та чељад
Браћа ли
Или обраћени скитељи

Из које ли ми то
Прадавнине
Дотиче у крвоток
Цма

Где ли сам то
Кроз све векове
Ако не ту
Био ја

ВЕЛИКА РЖАКСА

Са Русалкама
На Варони реци
Време у нама
Уназад потеци

СТИГОХ У ИСКОН
Прастарих Славјана
Божански заклон
До Судњега дана

Ту да боравим
Русалке ми знак су
Да не заборавим
Велику Ржаксу

СВЕТЛОЈАР, СКИТЕЖ ГРАД

Свепроходива су Небеса
Када прастари
Божански друм
Сјајем потреса
И жари
Ум

Над Небом
И Зар и Свар
На њему
Слав
Небески дар
Светлојар
Плав плав

Између Неба и Земље
И Рав и Прав
На Земљи Јав

Под Земљом Јад
И Нав
И Скитеж град

Али свеопростив је Сварог
Кад Своју Славу
Слива у дух
Па штедри Дажбог
Дарива Слово
И Слух

ТВЕРСКАЈА ДУША

У граду који протиче кроз Себе

*Ани Ростокиној**

Москво! Граде који протичеш
кроз Себе,
Реко која се у Себе окиваш,
Граде и Реко именом и бићем
срасли у Једно које отиче из Себе,
и Себе опет налази
као Непокретни Крет!

Париз је смислио Огледало-Реку,
да у њу баца своју сену,
и да се, задивљен собом,
огледа у њој.

А Ти?

Суштином човек а именом жена,
Ти си, Москов-граде,
из љубави узео име
своје љубљене вијугуше реке!
Да је имаш онолико
колико Ти се Она у протицању пода,
па да онда, милована сенкама
Твојих светих здања,
не дозволи да је у наручје узме
неки други град,
и занесено Те понесе у срцу
у слободу коју си јој дао,
све тамо до Оке, надомак Коломне,

и са њом до Волге, под Нижњи Новгород,
те низ њу у загрљај каспијској браћи,
кавказком чеду Тереку,
који осим елбруских вода
прноси још и Љермонтовљеву
неотециву крв,
и мудрог граничару Уралу,
који са плећатим планинским имењаком
спроводи мождину Севера
кроз кичму Евроазије,
сви да тамо до Персије,
и до азијског Елбурса,
кроз многобројне народе,
пространим обалама и преко заточеног мора,
прослављате у заједничко име сливену
љубав града и реке.

Ах, па зато сам и нашао Тебе,
Тверскáја Душà!
Твоје сам распознао срце чије клатно
на другоме крају откуцава
Јелисејска Поља,
и одјекује њима!

Ах, Париз да се низ Тебе,
уместо у Конкорд,
сручује у Прекрасни трг!
И Ти, уместо у Кремљ
и у Александровски Сад,
у Тиљерије да се сливаш,
у Пале Роајал!
Али и Ти си чекала, и дочекала Мене,
Тверскáја Душà!
Јер ја сам Ветар који хуји
кроз градове и душе,

и Ти си дочекала Мене зато,
да своја крила пустиш
у бесконачан лет!
Зато да твориш, и твриси,
и још једном да сатвориш Мене,
тврности Моја!

Гле, не могу више да станем
у овај запис,
хујим са Тобом, кроз Тебе,
Тверскáја Душà!
снитилице људског сна
о Божанском Лицу!
И сад ћу да се раширим по Русији,
по древним ћу стаништима
наших дедова и богова да Те раширим,
где нас чекају Скити и Сармати!
давни сербијски народи где нас чекају,
и где Те памте Сибирци и Саборјани,
од Курилских до Канарских острва расејани,
ти Винди и Свелти, Раси и Расени,
заспали некада у нашим генима,
Тверскáја Душà,
зато да их, Мноме осемењена,
опет родиш Ти, крепке и моћне,
Сварóжане светлоносце,
Небодоноснике да још једном родиш,
душо руска рашанска,
тверна и сербијска, Мојà!

* Ана Ростокина - у време писања ове песме студенткиња српског језика и књижевности у Москви, преводилац на руски песникових стихова. У детињству живела на Тверској улици у центру Москве. Сада живи у Београду.

НЕВЕСТА РУСИЈА

Ова ће Година посебно наградити
пролеће
Па ће му склони бити строги родитељи Зима
и Мраз
Да најлепшим накитом украси невесту
Русију
Кад је од оца Сварога запроси од Лужице
Књаз

.....
.....
.....

ДИВНО СРЦЕ

*За Волођу Назарова,
при источнику Серафима Саровског у Девејеву*

Магла се из јутарњих трава подиже попут
дима
За њом и Сварогов Син из Вритриног
царства
Али над свима њима молитва за спас
човечанства
Ниче из дивног срца баћушке
Серафима

ПЕТРОГРАД

Сувише мразног Севера у Теби Петров
Граде
Одвећ беле лепоте у срцу и Твојој
Ноћи
Да бих тек тако кренуо да поделимо
Јаде
Ти слеђен у торжеству ја врел од
Беспомоћи

Зато ми остаје чежња да се лицем у
Лице
Сретнемо и загрлимо у белом
Усијању
Ти преужарени ум северне
Престонице
Ја расхлађено срце Југа у
Нестајању

РУСКО ЗВОНО

Питалица

*Елени Бондарчук, у лаври Сергеја Радоњешког,
са сећањем на Рубљова и Андреја Тарковског*

(ЗАГОНЕТ)

Дубоко споро (руско) звоно звони
Степе тундре (тајге) садева у слог
Пита ко кога (овим) светом гони
Син Бога (Оца) или Њега Бог

Дубоко (споро) звоно звони
Степе (тундре) садева у слог
(Пита) ко кога Светом гони
Син (Бога) или Њега Бог

Дубоко (звоно) звони
Степе (садева у) слог
Ко (кога Светом) гони
Син или (Њега) Бог

(Дубоко) звони
(Степе) слог
(Ко) гони
(Син или) Бог

(ОДГОНЕТ)

Звони
Слог
Гони
Бог

СЕРГЕЈ И СЕРГЕЈЕВИЧ

Пушкин и Јесењин на Тверском булевару

Александру Сергејевичу Пушкину

и

Сергеју Александровичу Јесењину

Ево где Те изненада сретох

Серјожа

Па зар си се и Ти сместио

На Твер

Куку зар и мени

Да оштрицом ножа

Сергеј и Сергејевич

Урезују смер

СВАРОСЛАВКА*

Српско-украјински словенски сан

У сузама, за Тараса Шевченка

Он је сањао да сви ми Словени
Нађемо истог Оца у висини
И исту Матер па да Васељени
Врати сву љубав дужну Украјини

А и ја сневам да се сви Сорابي
Оцу Сварогу и Мајци Славији
Врате братски загрљени да би
Спасили душу Небеској Србији

07. магнолиј (април) 2008, Кијев

* Записано у спомен-књигу Музеја Тараса Шевченка
у Кијеву

НИЋИНКА

Српско-украјинска песма

*Успомени Богдана Хмељицког,
за побратимство Бранка и Шевченка*

Добро јутро добри ранок
Добра ноћца бољи сванок
Праскозорјем да се санак
Наговори на свитанак
(Па кад дође до раздања
Зор да прсне од свитања)

Добар дан ти дна добрава
Ноћ док бдије дан да спава
Од свитања до темрјева
Син Сварогов да огрева
(Па кад мине обданица
Зирке да нам врати тмица)

Добро вече вечер добри
Добар теби бољи побри
Све до зоре ноћобдија
Месечину да испија
(Па кад стане са певањем
Да продужи са сневањем)

Лака ноћ ти на добранић
Лак уснутак лакши санић
Сановита да нићинка
Буде јава ваистинка

(Па да јутро подне вече
Ноћну чежњу вековече)

Добра јутра ноћи дани
Срећни часи небројани
Нек се множе у Србији
Украјини Свеславији
(Па да братска теревенка
Слави Бранка и Шевченка)

О СЛАВЈАН

Атаманска житна песма

*Под ведрим небом Музеја народне
градиности, Пирохив, Кијев*

Пра Дејану Ајдацићу

Атаман пева
И његов глас диже се
У Небо
А Небо га враћа
Ветру
И ветрењаче почињу да се
Окрећу од песме

Будимо буд'мо
О Славјан
Пробудимо се у слави

И жито прима у себе
Речи и звук
Те песме
И онда је мливо путем хлеба
Преноси на трпезе
Украјине
И у крв њених житеља
Одакле се она поново дохвата
Гласних жица и усана
Древног словенског народа

Па свако сада може
Да је врати Небу
Тако сачуваним
Тако умногострученим
Силним и крепким
Гласом Атамана

Будимо буд'мо
Пробудимо се у слави
О Славјан

Мир нека буде на Земљи
Јест и будет

ДЊЕПРОХОДИ

*Под Кијевско-печерском лавром,
између мостова*

Одакле си довукао толике воде
Чича Дњебре
Међашу светова
Строги цариниче
И зашто

Из северне ли постојбине
Наших прадедова
У којој глечери заплакаше од туге
Када се ти срећни житељи Арктика
Због све леденијег даха
Својих поларних зора
Невољно покренуше према југу
И тако си ваљда
И настао Ти
Дњепресушан
Предодрећен да путујеш
Са нашим оцима
И да им крчиш пут
Али и да будеш им вечита мера
За непролазно сећање
На памтивек

Али зашто си се тако моћно
Севернојужно
Простро по словенској земљи

Истоку зар да на другој обали
С притворном захвалношћу довикнеш
Хвала на толиком простирању
Врати се ипак назад
Преко Дона и Оке
Преко Волге и Урала
На Јенисеј и Об
И продужи да кротиш
Сибирски бескрај
Све тамо до Тихе огромне воде
Из које кочију Сина Неба
Вазносе на радост бићима
Лучезарни ати

Или Западу зар да подвикнеш
Не може више
Доста
Држи се ти твоје Одре и Лабе
Све тамо до Саве Дунава и Рајне
И даље преко Роне и Лоаре
До широкоисходеће Жиронде
И распростири се куда
По Атлантовим водама
Златокоси Небесник себи ка одморишту
Сјајем поплочава Пут

Али дошаптава мени неки глас
Ма не
И Истоку и Западу благо
Заповеда
Он

Хајде
Загрлите се

*Овде почива за загрљај
Град*

Јер ту је једном низводно
Са Лабудицом и браћом
Допловио Ки
Искрцао се и бацио
У чисто наручје
Лепоти
И тада одлучио
Да ту заувек буде и остане
Кијев
И да крај њега теку дњепресушне
Воде
Да "свима нама који смо на Земљи
Јединомислије и братољубље шаљу"*
Да ту заувек буде
И остане
Град
Да ту заувек буде и остане
За загрљај
Град

ДИМИТРИЈАНКА

Пречашна кафанска песма убава

*За Татјану Милићевић,
за Сина Митра на увце, код Градоначелника*

Она није умела другачије да љуби
Њен најмилији љубавник био је Стих
Од њеног се гласа глава губи
А горопадан постаје запев тих

Њу није родила ни мајка циганска
Ни песму јој нису излегле руске степе
Али зар није била довољна и крв врањанска
Звук да врати у глуве а вид у слепе

Па зато љуби и певај кћери Србије
Сваку нам струну душе потапај у литре
Да нам се лепота жизни у вене слије
Макар и живота коштао *Сине Митре*

Добро је што нам од твоје песме крв врије
Али би још боље било да нас није

РЕТКОБРОДИЦА

Ретко Честобродицом
Броде ка нама
Бози
Али под њом многоодблесно
Пјероделафранческује
Бољевац
И лелујави се брези
Питомо таласају и тоскање
У слози

А над вековитим плећима
Прасербијски дично
Прси се и торжествује
Земљовит а небодотични
Ртањ
И као из Тесалије Олимп
И овде из Праславије
Ниче
Тај пехар наливен земаљским
Напицима
Да жудне Небеснице
Заводи на вртањ
И Бози да на нас што више
По истим слабостима
И гресима
Личе

ЛЕПЕТ АНЕ

Ево ме поново к теби
Боко
Прелазим теснац и опет
Лепет Ане
Ах зар још једном то ужарено
Око
И зар ће моја зора још једном
Да сване

БОКА И СЈАЈ

*Побратиму Јовану Бати Новаковићу,
кнезу од Херцег Иглиона*

Кад усхте господар Сјај
Да жудном оку
Приушти земаљски рај
Крете у Боку

Лепотом опседнут
Блиставо уплови он
Низ Велики Сунчани Пут
У Херцег Иглион

Ах зар га дева снена
Упи у чедне очи
Па је прихвати стена
Да у Блиставило скочи

Зар могао је сред вала
Знати младенац Сјај
Да му је дева пала
У вечни загрљај

И да ће свет и век
Сред воде модре дубоке
Славити заувек
Љубав Сјаја и Боке

ЗАПАДНА МОРАВА

Извор-воду са Голије
Моравица
Носи лице да умије
Ивањица

Рзав јој са шумних гора
У окриље
Точи поздрав Златибора
За Ариље

*Па по снегу и по жези
У титрају
Спремно хита ка Пожези
На удају*

А кад тамо
А кад тамо
Има шта да угледамо

Скрапеж грли Ђетињицу
Код млинара Блеса
Киток плоди Моравицу
У славу Небеса

Шум Западне гле! Мораве
Одатле се чује
Ужице и Чачак славе
Сталаћ подврискује

БЕЛГРАДА - САВСКА ВИЛА

*Песма за име београдског моста
преко Аде Циганлије, за Свемарију*

Откад је света и века
Кроз срце Белога Града
Текла је Сава река
На реци је била Ада

Своје најлепше наде
Сава је у Дунав лила
Да из љубави Града и Аде
Роди се Савска вила

И срећна је Ада била
И просци из Белог Града
И зби се што је снила
И удаде се Ада

И скочи у коло Балкан
И сестра му Европа
И Гардош и Калемегдан
И свака српска стопа

А Врачар стари сват је
И свако сваком брат је

И Град је срећан био
И лепа свадба била
И гнездо јој је свио
И роди им се Вила

И лети преко Саве
И крила су јој Ада
И сви је сада славе
И зову је Белграда

Док буде света и века
Београд ће волети Ада
Грлиће их Сава река
И њихово чедо Белграда

Свираће за старе и младе
Вила Шумадије и Срема
Јер харфе преко Аде
Нигде на свету нема

И скаче у коло Балкан
И сестра му Европа
И Гардош и Калемегдан
И Србије свака стопа

И стиска је све гушћа
И коло небохватно
И Острво сред ушћа
И није више Ратно

А Србија плави круг је
И свако сваком друг је

И Дорћол и Земун воде
И Чубура се паше
И Сава Малом броде
И Авала им маше

И лети преко Саве
И крила су јој Ада
И вечну младост славе
Београд и Белграда

ПЕСМА ЗА ОПСТАНАК СРБИЈЕ

Ако ме волиш мала
роди ми бебца
Љубав је пут од срца
до креветца

Бог нам је дао љубав
да нас множи
да Србе већ једном сложи
и обожи

Родићеш ми после
друго па треће
Србија без твоје деце
изумреће

Али не дамо ми
мајку Србију
Деца ће од љубави
да је салију

Твојој је прабаки десет
красило крило
Без тога ни тебе сад
Не би било

Стог рађај децу мала
да знају ко смо
Краљ ће нам бити кум
кад буде осмо

Ал' ми пре тога роди
друго па треће
Србија с твојом децом
преживеће

Јер не дамо ми
мајку Србију
Деца ће од љубави
да је салију

МАЈКО СРБИЈО

Србијо
Ја те желим снажну
Србијо
Храбру и одважну
Стари Рас Хум Шумадија
Босна Бока Далмација
Црна Гора
Косово се Тобом кити
Крајине ће с тобом бити
Мајко Србијо

Србијо
Земљо Свеморавља
Србијо
Лучо Православља
Родила те Мајка Слава
Покрстио Свети Сава
Света Петка
Сварог Свјатовид Сварожић
Видовданак Васкрс Божић
Мајко Србијо

Србијо
Земљо изабрана
Србијо
Богињо Балкана
Сви за тебе живећемо
Сви за тебе волећемо
Ако треба
Сви за тебе гинућемо
Мајко Србијо

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

МИЛАН МЛАДЕНОВИЋ (Пра Милан од Лужице) рођен је 21. новембра 1949. у Ужицу, Србија. Философски факултет, групу за философију, завршава 1975. у Београду, а докторат трећег степена на Сорбони у Паризу, 1982. Студирао је и француску књижевност у Паризу (1969-70), класичну филологију у Београду (1972-1975) и православну теологију на париском Институту Светог Сергеја (1981-1982).

Још у гимназији основао је нов књижевни и уметнички, а током студија и философски правац опсесионизам.

Предавао је философију у најстаријој српској (Сремски Карловци, 1977-78) и у најстаријој београдској гимназији (Прва београдска, 1979-80). У Карловцима основао књижевни лист "Бранко" и илегалну Странку Правога Слова.

На путовању кроз Азију (1978) стигао до Индије. На Фестивалу европске поезије у Лувену (Белгија) учествује три године узастано (1982-84).

Током целокупног свог школовања и професуре Милан Младеновић је долазио у сукоб са тоталитарним комунистичким режимом. Избачен је из Девете београдске гимназије (1967), учествовао у студентским демонстрацијама 1968. и био председник бунтовних студената Философског факултета (у том својству био је политички учитељ нешто млађем Зорану Ћинђићу), а у више наврата због "морално-политичке неподобности" спречен да добије место на Београдском и Новосадском Универзитету.

Због антикомунистичких текстова под псеудонимима у париском емигрантском часопису "Савременик", у Београду је ухапшен 5. октобра 1984. г. и упркос протестима целокупне светске јавности, осуђен на 14 месеци затвора. Хапшење, боравак у затвору и потом четворогодишње ускраћивање пасоша осујетили су му добијање професуре на париској Сорбони. У затвору ће штрајковати глађу 40 дана и у сврху одбране написати своју знамениту Завршну реч. Током прогона одузето му је шест свезака Париских дневника који ће 1996. године бити судски уништени. Године 2009. добио је судску рехабилитацију.

По изласку из затвора, оснива издавачку кућу "Сфаирос" (1987). Један је од обнављача и председник Извршног одбора Народне радикалне странке (НРС, 1989) и оснивач и председник Конзервативне странке (КС, 1991). Члан Крунског политичког савета Александра Карађорђевића од 1992. У два наврата (1990. и 1997) кандидован за председника Србије. Два пута боравио у Америци и Канади, први пут као председник ИО НРС (1990), други пут као председник КС (1992). Говорио у америчком Конгресу, на највишем нивоу примљен у *State департамент-у*, а у Отави се сусрео са канадским председником Брајаном Малрунијем.

И поред многоструке и запажене јавне делатности током деведсетих година ЦЦ века, Младеновић је због своје непомириве борбе против узастопних облика комунистичког камелеонског прилагођавања непрекидно био изложен прогону, уништавању духовних и материјалних тековина свога рада, злостављању, све до више пута поновљеног физичког угрожавања живота.

Деведсетих година ЦЦ в. био је потпредседник Свесловенског Савеза, саоснивач и староста Братства Лужичких и Балканских Срба, генерални секретар Друштва за књижевност и културу Југославија-Канада, те

потпредседник Српског фонда словенске писмености и словенских култура. На челу Друштва за обнову Светих Арханђела код Призрена (1984-85) најзаслужнији за изградњу манастирског конака. Творац манифестације Песничко Небо у Херцег Новом. Издавач и одговорни уредник часописа "Теслиана" (1993-95). Додељивао награду са именом свог преминулог песничког пријатеља Милана Лалића (1992-99).

Амбасадор мира Светске федерације за мир постао је 2005. Последњих година путовао у Јужну Кореју, Кину и Русију, а током 2006. основао "Удружење за мир кроз културу, спорт и образовање Теслијанија - Бела Голубица".

У лето 2013. на Гледићким планинама основао је Удружење „САМАР - за добро Србије“.

Као шаховски мајсторски кандидат Младеновић је остварио победе над многим врхуским шахистима, између осталих и над светским прваком Карповом (на симултанци), али је због заузетости књижевним и философским пословима доста рано напустио активно играње шаха. Истакао се и у компоновању шаховских проблема.

Од 1967. године Милан Младеновић је започео са редовним објављивањем у књижевној периодици и публицистици, а почев од 1979. г. објавио око 30 ауторских књига и неколико превода са живих и класичних језика (Платон, Лајбниц, Сведенборг, Хелдерлин, Сартр, итд. - *вид. библиографију*). Писао је и објављивао и на француском, енглеском и шпанском, а превођен је на више од 30 језика. Већи број његових песама доживео је музичку обраду, а немали број их је компоновао и сам и пева их, пратећи се на гитари.

ОД ИСТОГ ПИСЦА

АУТОРСКА ДЕЛА

ПЕСМЕ ИВИЦЕ ПОНОРА, "Запис", Београд - Јагодинска библиотека, 1979.

ДУШЕ ГРАДОВА (прозно-поетске мапе), "Књижевне новине", Београд 1988. (са 15 црно-белих илустрација Милића од Мачве).

КЊИГА О ПРАЗНОМ - излучена из духа Ивице Понора (песме, са црно-белим илустрацијама Тодора Стевановића), "Графос", Београд, 1990.

ЗАВРШНА РЕЧ - УВОД У ДОБА СЛОВЕСНОСТИ (одбрана на Суду), ауторско издање, Париз 1990.

СЛЕДЕЋИ РАТ ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА (огледи и песме), Епархија "Нова Грачаница", Чикаго, 1990.

СРПСКА ДУША ТОРОНТА - Душе градова Канаде и Америке (прозно-поетске мапе), два издања 1993. и 1994, "Багдала" (Крушевац) - "Октоих" (Подгорица) - "Сфаирос" (Земун) - "Град-писац Херцег Нови";

МОРАМ ДА ВИДИМ ОСТРВА (избор песама, приредила Весна Башић), "Источник" (Нови Сад) - "Плави змај" (Сремски Карловци), 1995.

ЕВРОПИЈА - и друге глогољубиве песме (илустрације Љубомира Миљковића, поговор Небојше Ковачевића), "Сфаирос", Земун, 1995.

ЗАВРШНА РЕЧ - УВОД У ДОБА СЛОВЕСНОСТИ (одбрана на Суду), друго издање, "Сфаирос", Земун, 1995. (поговор и "Хронологија" Небојше Ковачевића, илустрације Рајка Ковачевића);

ЗЕМАЉСКИ ШАР (избор песама, приредио Криле Белић-Јастребић, предговор: Предраг Бјелошевић, поговор: Драгиња Урошевић), "Глас српски" (Бања Лука) - "Апостроф" (Београд), 1998.

ДУШЕ ГРАДОВА (прозно-поетске мапе), друго издање, "Просвета", Ниш, 1998. (са илустрацијама Милица од Мачве - 12 у боји и 3 црнобеле).

ОЛГИЈАНСКИ ПУТ - Ка српском опстанку, са поговорима проф. др Александра М. Петровића и Небојше Ковачевића, "Калекон", Београд 1999.

КРАЈ БРОЗНОГ ВРЕМЕНА (*И, ИИ*), приредио др Антоније Тезић, поговор: проф. др Милан Петровић, "Сфаирос", Земун 2000.

- **МЕФИСТОФЕЛОВСКИ ЗАГРЉАЈ ЗАПАДА** (*И*),

- **РАЂАЊЕ И ПАД СЛОБРОЗАНИЈЕ** (*ИИ*);

- **РЕСНИК - СТИХОМАХОВА ПОЕТИКА** (песме 1977-2007, приредила и предговор написала Мирјана Брковић), "Издавачка књижарница Зорана Стојановића", Сремски Карловци - Нови Сад 2007.

ЗАВРШНА РЕЧ - Увод у доба словесности (одбрана на Суду), треће издање - "Издавачка књижарница Зорана Стојановића", Сремски Карловци - Нови Сад 2008. (предговор приређивача: Мирјана Брковић, прослов: Милан Петровић Церски, поговор: Станислав Никић, прилог: Небојша Ковачевић, илустрације: Рајко Ковачевић Рунг).

ОПСЕСИОНИЗАМ (философија, 1967-1975) - први том петокњижја *Опсесија Ивице Понора*, приредио Криле Белић Јастребић, предговор др Желимир Вукашиновић. "Центар слободарских делатности", Крагујевац, 2010.

ДНОВРХ (поезија, 1956-1975) - други том петокњижја *Опсесија Ивице Понора*, приредио Криле Белић Јастребић, предговор др Желимир Вукашиновић. "Центар слободарских делатности", Крагујевац, 2012.

**СТАРИ И НОВИ СРБСКИ ЗАВЕТ - Изазови
Олгијанског пута** (философија, историософија),
приредила и предговор написала Драгослава Копривица.
"Сфаирос", Београд 2012.

РУСЕРБИЈА (песме), "Сфаирос", Београд 2012.

СТРУГОПЕВИ (испеванке), "Сфаирос", Београд 2012.

**МИЛАНДАР - Олимпијске посланице
Сапутнику Сунца**, "Сфаирос", Београд 2012.

MILANDAR – Olympic Letters to the Companion of the Sun
(енглески превод *Миландара*, преводилац Павле пра
Павловић), "Сфаирос", Београд 2012.

ВЕЛИКО МОРАВИШТЕ (песме), "Сфаирос", Београд
2012.

СЛЕДЕЋИ РАТ ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА (огледи и
песме), друго измењено издање, "Сфаирос", Београд 2012,
Београд 2012.

LAS ALMAS DE LAS CIUDADES (шпански превод *Душа
градова*, преводилац Силвија Монрос де Стојаковић),
"Сфаирос", Београд 2012, Београд 2012.

LES AMES DES VILLES "Сфаирос", Београд 2012,
Београд 2012.

ДУШИ ГОРОДОВ (руски превод *Душа градова*,
преводилац Ана Ростокина), "Сфаирос", Београд 2012,
Београд 2012.

ДУШЕ ГРАДОВА (прозно-поетске мапе), треће
издање, (са илустрацијама Милића од Мачве - 12 у боји и
3 црнобеле), "Сфаирос", Београд 2012, Београд, 2012.

МИЛАНДАР - Послание спутнику Солнца (руски
превод), преводилац Вита Пироцка (у сарадњи са Маријом
Ковачевић и Вероником Бутенко), "Сфаирос", Београд -
"Издавачка књижарница Зорана Стојановића", Сремски
Карловци - Нови Сад, 2013.

ВАЖНИЈИ ПРЕВОДИ

ПЛАТОН: **Тимај** (старогрчки, са Марјанцом Пакиж), "Идеје", Београд, 1978.

Ж. П. САРТР: **Критика дијалектичког ума** (француски, с групом преводаца), Београд, "БИГЗ", 1980.

Г. В. ЛАЈБНИЦ: **Нови огледи о људском разуму** (француски), необјављено, 1985.

Б. Г. ТИЛАК: **Арктичка прадомовина Веда** (енглески), "Књижевне новине", Београд, 1986.

Е. Сведенборг: **Небо и пакао** (латински), "Сфаирос", Београд, 1988.

Ф. Хелдерлин: **Елегије и химне** (немачки), необјављено, 1989.

П. М. ГАЛОА: **Алахово сунце засењује Запад** (француски), "Глас српски", Бања Лука, 1996.

САДРЖАЈ

СТРУНОПЕВИ

Храм у Небозему	9
Светионик сред Звездана	10
Пропаст	12
Несагорив грех	13
Руб	14
Вртлог	15
Губитнице	
1. Утајивач	16
2. Становник главе	17
Јунакиња	18
Свесмисао	19
Благослов	20
Небоспев	22

КЋЕРИТОРИЈА

Дар Сунца	25
Небосвир	26
Дангубица	27
Небеска утеха	28
Волитва	29
Вега	30
Лети пролеће	31
Небески просци	32
Сунашце	33
Небоземка о Судбини	34
Сусрет	35
<i>King of Traveling</i>	36
Вилин сан	37
Крхко биће	38
Сневогнезд	39

Свемир у оку	40
Треперење	41

ОСМЕХ МОЈЕ МАЈКЕ

Осмех моје мајке	45
----------------------------	----

РУСЕРБИЈА

Красија	51
Русербија	
1. Куликос	52
2. Путеви нарављи	53
3. Еуфразија	54
Петерхоф	55
Тамбов	56
Велика Ржакса	57
Светлојар, Скитеж град	58
Тверскаја душа	59
Невеста Русија	62
Дивно срце	63
Петроград	64
Руско звоно	65
Сергеј и Сергејевич	66
Сварославска	67
Нићинка	68
О Славјан	70
Дњепроходи	71
Старославка	74
Димитријанка	75
Реткобродица	76
Лепет Ане	77
Бока и Сјај	78
Западна Морава	79
Белграда - Савска вила	80
Песма за опстанак Србије	82
Мајко Србијо	84
<i>Белешка о писцу</i>	<i>85</i>
<i>Од истог писца</i>	<i>88</i>

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

МЛАДЕНОВИЋ, Милан, 1949-

Русербија еуфразија : Струнопевци,
Кћериторијом, Осмехом моје мајке / Пра Милан
од Лужице.

- [Бољевац] : Прамиланиум Сфаирос, 2023
(Краљево : Графиколор). - 96 стр. ; 21 см.

- (Сфера. Стихопевци)

Тираж 500. - Белешка о писцу: стр. 87-89.

- Од истог писца: стр. 90-93.

ISBN 978-86-7612-031-4

COBISS.SR-ID 122837257